
C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 19/02/14

Yn Bresennol:

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths – Cadeirydd

Aelodau Cyngor Gwynedd : Y Cynghorwyr Jean Forsyth, Louise Hughes a Llywarch Bowen Jones.

Cristnogion a chrefyddau eraill: Mrs Ruth Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru), Mr Cynrig Hughes (Yr Annibynwyr), Mr Wyn Myles Meredith (Yr Eglwys Fethodistaidd) a'r Parchedig Robert Townsend (Yr Eglwys yng Nghymru).

Aelod Cyfetholedig: Mr Rheinallt Thomas

Athrawon: Mr Noel Dyer, (UCAC), a Mrs Miriam Amlyn (NAS/UWT)

Swyddogion: Mr Ken Robinson (Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG), Miss Bethan James (Arweinydd System GwE) ac Ioan Hughes, (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorydd Tom Ellis y Cynghorydd Gareth Thomas a Mrs Alwen Watkin (ASCL)

1. **GWEDDI**

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Cynghorydd E.Selwyn Griffiths

2. **DYMUNIADAU GORAU**

Cyfeiriodd y Cadeirydd at anhwylder diweddar Mrs Alwen Watkin, (ASCL) a'r Cynghorydd Tom Ellis ac anfonwyd cofion atynt.

3. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. **COFNODION**

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 23 Hydref, 2013, fel rhai cywir.

5. **CERDDORIAETH MEWN ADDOLIAD**

Rhodddwyd cyfle i'r Parchedig Robert Townsend gyfeirio at lyfr o ganeuon crefyddol newydd a gyhoeddwyd yn ddiweddar.

Eglurodd ei fod wedi bod yn awyddus ers tro i drefnu ar gyfer cael gwell o amrywiaeth o ganeuon i'w defnyddio mewn addoliad mewn ysgolion.

Yn sgil hyn cysylltodd â cherddorion crefyddol o wahanol enwadau a gofyn iddynt gyfansoddi caneuon addas. O ganlyniad cafwyd 61 o ganeuon 42 ohonynt yn Gymraeg neu'n ddwyieithog a'r gweddiill yn Saesneg.

Bellach mae'r caneuon wedi eu cyhoeddi mewn llyfr dan yr enw 'O Dduw ein Tad'. Yn ogystal darparwyd cryno ddisgiau gyda cherddoriaeth gefndirol a geiriau'r caneuon fel y gellir eu dangos drwy gyfrwng 'power point'.

Ychwanegwyd bod gŵr busnes Cristnogol, oedd yn dymuno bod yn ddiennw, wedi noddi'r cynllun ar gyfer sicrhau fod pecyn o'r caneuon yn cael ei anfon am ddim i bob ysgol gynradd yn y chwe sir yng ngogledd Cymru.

Esboniwyd ymhellach na fydd unrhyw un yn gwneud elw o'r fenter. Talwyd y costau argraffu ac ati gan Esgobaeth Bangor a byddant ar gael ar wefan yr Esgobaeth am £10 y copi.

Cynhelir lansiad swyddogol ddydd Mercher, 5 Mawrth, sef dydd Mercher y Lludw.

Croesawyd y wybodaeth a phwysleisiodd y cadeirydd fod caredigrwydd y gŵr busnes o werth neilltuol. Gofynnwyd i'r Parchedig Robert Townsend estyn diolch yr aelodau i'r gŵr.

6. HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION

Tywysodd y Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG yr Aelodau drwy'r hunan arfarniadau isod gan nodi bod 2 ysgol wedi ymateb i'w gais i gyflwyno hunan arfarniadau yn dilyn arolygiadau diweddar.

(i) Ysgol Edmwnd Prys Gellilydan

Nodwyd bod cynnydd da i'w weld mewn Addysg Grefyddol ar draws yr ysgol uchod. Ychwanegwyd fod tystiolaeth yn llyfrau'r plant a chanfyddiadau monitro y dysgu a'r addysgu yn dangos fod safonau yn dda ar draws yr ysgol.

Cyfeiriwyd yn benodol at y sesiynau Amser Cylch a gynhelir yn rheolaidd yn y dosbarthiadau. O ran budd i'r disgyblion, nodwyd bod y sesiynau yma yn cyfrannu at ddatblygu agweddau cadarnhaol tuag at rannu problemau ac i deimlo empathi tuag at ei gilydd. Yn ogystal, maent yn hyrwyddo sgiliau trafod, gwrando ac ymateb i eraill yn dda iawn.

Nodwyd bod cysylltiad agos rhwng yr ysgol ag elusennau dyngarol, a bod yr ysgol hefyd wedi 'mabwysiadu' plentyn mewn gwlad dramor ac yn cyfrannu'n fisol at y cynllun yma. Nodwyd bod Addoli ar y Cyd, ar y cyfan, yn gwneud cyfraniad arwyddocaol at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y plant.

Mewn ymateb i ymholiadau, nodwyd :-

- ei bod yn drefn gyffredin iawn i athrawon CPA (Cynllunio Paratoi ac Asesu) addysgu ym maes Addysg Grefyddol;
- bod neilltuo o leiaf awr yr wythnos ar gyfer Addysg Grefyddol ar draws Cyfnod Allweddol 2 yn dderbyniol.

(ii) Ysgol Brynrefail

Nodwyd mai'r Parchedig Robert Townsend yw cadeirydd Llywodraethwyr yr ysgol uchod, ond nodwyd nad oedd angen iddo adael y siambr a chymerodd ran yn y drafodaeth.

Nodwyd bod y deilliannau a'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol yn dda yn yr ysgol. Cadarnhawyd bod canrannau A/C wedi cynyddu o 55.6% i 60.5% ac A/E o 66.7% i 77.8%.

Derbyniwyd bod materion i gael sylw yng nghyfnod allweddol 3, cyfnod allweddol 4 a chyfnod allweddol 5.

Yn yr hunan arfarniad cyfeirir at adroddiad Estyn, yn dilyn arolygiad ym mis Tachwedd, 2012, oedd yn nodi fod “yr ysgol yn bodloni'r holl ofynion statudol mewn perthynas ag Addysg Grefyddol statudol.”

O safbwynt Addoli ar y cyd nodir bod y ddarpariaeth yn dda.

Nododd aelod fod y rhan helaethaf o'r ysgolion yn yr hunan arfarniadau yn dyfarnu'r safon fel bod yn 'dda' Gofynnodd a oedd tuedd i'r ysgolion fod yn amheus o ddyfarnu eu hunain fel bod yn 'rhagorol' neu a ddylid ystyried ffyrdd o godi safonau fel eu bod yn 'rhagorol.'

Mewn ymateb dywedodd Arweinydd Sustem GwE ei bod ar ddeall fod disgwyliadau Estyn yn codi ac y gellid gweld ysgolion yn dyfarnu safon y gwaith mewn perthynas ag Addysg Grefyddol, fel bod yn 'ddigonol'.

Fodd bynnag, dywedodd fod ysgolion yn dod yn fwy ymwybodol o ddisgwyliadau safon dda, ac yn ymateb pan mae angen cyrraedd y safon. Ychwanegodd mai'r her ar hyn o bryd yw gweithio gydag ysgolion fel y gellir cyrraedd y safon ragorol.

7. Y FFRAMWAITH LLYTHRENNEDD A RHIFEDD CENEDLAETHOL AC ADOLYGIAD O GWRICWLWM CENEDLAETHOL CYMRU

Cafwyd cyflwyniad gan Arweinydd Sustem GwE yn ymdrin â Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol ac adolygiad o Gwricwlwm cenedlaethol Cymru.

Ymhelaethodd gan nodi mai'r her sy'n wynebu athrawon Addysg Grefyddol ysgolion uwchradd yw datblygu sgiliau rhifedd o fewn cyd-destun Addysg Grefyddol, a gwneud hynny yn ysturlon.

Nodwyd bod yr athrawon ar dir cadarnach o safbwynt llythrennedd, ond bod disgwyliadau pendant wedi eu gosod.

Rhoddyd cyfle i'r aelodau i ofyn cwestiynau, ac ymatebwyd yn briodol.

7. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU

(a) Cyflwynwyd, er gwybodaeth, gofnodion cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas, a gynhaliwyd ar 10 Hydref, 2013.

PENDERFYNWYD derbyn y wybodaeth.

(b) Cyflwynwyd, er gwybodaeth, adroddiad ar weithgareddau Cymdeithas CYSAGau Cymru 2012 -13.

Nodwyd y cynhelir cyfarfod nesaf y Gymdeithas yng Nghaerffili ar 27 Mawrth, 2014.

PENDERFYNWYD:-

a) Derbyn y wybodaeth;

b) Enwebu'r aelodau canlynol i gynrychioli CYSAG Gwynedd ar Gymdeithas CYSAGau Cymru:-

Y Parchedig Robert Townsend; Mrs Miriam Angharad Amlyn a Mr Wyn Myles Meredith.

c) Derbyniwyd llythyr yn gwahodd CYSAG Gwynedd i enwebu aelod newydd o Bwyllgor Gwaith CCYSAGAUC. Esboniwyd na allai unrhyw GYSAG enwebu aelod os oedd cynrychiolydd ganddynt eisoes ar y Pwyllgor Gwaith.

Cymerir pleidlais ar yr enwebiadau a dderbynnir yng Nghyfarfod Blynyddol y Gymdeithas ym mis Mehefin.

PENDERFYNWYD enwebu Mr Wyn Myles Meredith fel aelod newydd o Bwyllgor Gwaith CCYSAGAUC.

8. ADRODDIAD BLYNYDDOL GWYNEDD 2012/13

Nodwyd nad oedd yr Adroddiad Blynyddol ar gael i'w dosbarthu, ond cadarnhawyd y byddai'r aelodau'n eu derbyn mewn da bryd.

Fodd bynnag, cyn cau'r drafodaeth, atgoffwyd aelodau fod yr adroddiad yn creu cyfle i'r CYSAG ystyried pa mor llwyddiannus maent wedi bod mewn perthynas â chodi safonau Addysg Grefyddol.

Yn sgil hyn, gwnaed awgrym gan Arweinydd Sustem GwE y dylid gweithio er mwyn grymuso eu trefn o hunan arfarnu drwy sefydlu cynllun gweithredu syml. Ychwanegodd y gallai'r gwaith o fewn y cynllun gweithredu gynnwys amrywiol bethau, megis eangu cynlluniau cydweithredu a phwyso ar benaethiaid i adnabod anghenion Addysg Grefyddol.

PENDERFYNWYD bod camau'n cael eu cymryd er sefydlu cynllun gweithredu syml.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00 pm a daeth i ben am 3.40 pm

CADEIRYDD